

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֵמְדָּה יָמִימָה

HEMDAT YAMIM

מסעי תשע"ו

פרשת שבוע

חורבן ה"בית"

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

ראש חודש אב יחול השבוע ביום ששי. האבלות, לשיטות רבות, תעבור לשלב נוסף, חמור יותר, מאשר שלשת השבועות. שיא האבלות (השנה) יהיה בעשירי באב, כשנצום יום שלם על חורבן ה**בית**.

ננסה בהמשך לדברינו על **פרשת פנחס** לברר עוד יותר את המושג "בית" בכתוב.

לאחר משל כבשת הרש ופסק דינו של דוד המלך בנושא, פנה נתן הנביא אל דוד המלך בתוכחה ישירה:

"וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל דָּוִד אֲתָה הָאִישׁ פֶּה אָמַר יְקֹנֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי מִשְׁחָתִיךָ לְמִלְכָּךָ עַל יִשְׂרָאֵל וְאֲנֹכִי הַצִּלְתִּיךָ מִיַּד שָׂאוּל: וְאֲתָנָה לְךָ אֶת

בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקֶךָ וְאֲתָנָה לְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה לְךָ וְאִסְפָּה לְךָ כְּהֵנָּה וְכַהֲנָה" (שמואל ב' י"ב ז-ח).

נחלקו חכמים בשאלה מה פירוש הביטוי **בית אדניך**.

הרד"ק במקום מפרש על פי שיטתו לעיל (שמו"ב פרק ט' פסוק ז) שהכוונה: "כמו שכתבנו, כי דוד זכה בנחלת שאול אחרי מות איש בשת", כיון שאיש בושת היה מורד במלכות.

גם האברבנאל פירש כך.

לפי זה, בית פירושו בית אבנים. 'חורבן הבית' משמעו גם חורבן פיזי של המבנה המיוחד והמפואר שעמד בהר, במקום אשר יבחר ד'.

אומנם, מצאנו גם בית במשמעות של 'אשה': "אמר רבי יוסי: מימי לא קריתי לאשתי אשתי ... אלא: לאשתי ביתי" (שבת דף ק"ח ע"ב).

לפירוש שכזה צריך להסביר, כי הביטוי: בְּחִיקֶךָ מחובר לשני הדברים בֵּית אֲדֹנֶיךָ ו- נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ.

כך משמע גם מהסוגיא בסנהדרין: "רבי יהודה אומר: נושא המלך אלמנתו של מלך, שכן מצינו בדוד שנשא אלמנתו של שאול, שנאמר ואתנה לך את בית אדניך ואת נשי אדניך בחיקך" (דף יח ע"א). החולקים על רבי יהודה (ולדעתם אסור גם למלך לשאת את אלמנתו של המלך הקודם) הסבירו: "תניא, אמרו לו לרבי יהודה: נשים הראויות לו מבית המלך. ומאי נינהו - מירב ומיכל" (שם, דף יט ע"ב).

(אומנם קשה על דעה זו כיצד ניתן למנות את מירב כאחת מנשותיו של דוד והרי היא רק נתקדשה לדוד ולא נשאה לו. וצ"ל שאולי גם בגלל זה נקטו חכמים בלשון 'הראויות' שמשמעותו מותרות גם אם זה לא מומש, לגבי מירב).

לפי זה נסביר, כי **חורבן הבית** פירושו - חורבן וירידת הרמה בקשר המיוחד שיש בין כנסת ישראל וקודשא בריך הוא. כפי שכבר הזכרנו "זכו שכינה ביניהם", יכול להתפרש במובן הפרטי של כל איש ואישה שמקימים בית בקדושה ובטהרה.

הוא יכול להתפרש גם במובן הלאומי, כקשר בין הקב"ה וכלל ישראל. קשר זה מתואר בפרוטרוט במגילת שיר השירים, אותה קראנו בחג הפסח, חג הגאולה. תחתיה נקרא בתשעה באב, במגילת איכה, היא מגילת החורבן. שם כנסת ישראל מתוארת כאלמנה שאיבדה את בעל נעוריה.

כדאי במסגרת חשבון הנפש שעל כל יהודי ויהודיה לעשות, במיוחד בימים אלה - ב"שלושת השבועות", לזכור כי חורבן הבית הוא תוצאה של שנאת חינוס, ההפוכה מ"וְאֲתָנָה עוֹלָם אֶהְבֶּתֶךָ עַל כֵּן מְשַׁכְּתִיךָ חֶסֶד" (ירמיהו ל"א ב).

כל פגיעה של יהודי ביהודי אחר, פוגעת בקשר בין כנסת ישראל וקודשא בריך הוא.

עוד נזכור דווקא בימים אלה, כי כל ניסיון להרוס את המבנה המיוחד והמקודש של המשפחה היהודית, איש ואשה הבונים יחד בניין עדי עד, עם ילדיהם, משמעותו חורבן הבית.

נמשיך לעודד הקמת בתים נאמנים בישראל ונוהר בלשונונו, בדברי הביקורת שלנו, להשתדל להרבות אור ואהבת חינוס ולא, ח"ו, להרבות בשנאה בין אחים שהיא בהגדרה 'שנאת חינוס'.

לע"נ
ר' אליהו כרמל ז"ל
נלבי"ע
ח' באייר תשע"ו

לע"נ
מר שמואל שמש ז"ל
חבר הנהלת 'ארץ
חמדה' נלבי"ע
י"ז בסיוון תשע"ד

לע"נ
רבי יעקב
בן אברהם ועיישה
וחנה בת יעיש ושמחה
סבג ז"ל

לע"נ
ר' מאיר בן
יחזקאל שרגא
ברכפלד ז"ל

לע"נ
מרת שרה ונגרובסקי
בת ר' משה זאב ע"ה
נלבי"ע י' בתמוז
תשע"ד

לע"נ
הרב אשר וסרטיל
ז"ל
נלבי"ע
ט' בכסלו תשס"ט

לע"נ יחזקאל צדיק ז"ל, נלבי"ע י"א באייר תשע"ו

משי' ארץ חמדה' אבלה על מותו של חברנו האהוב **הרב ראובן אברמן** זצ"ל, חבר הנהלת 'ארץ חמדה' איש תורת אמת שגורה בפיו, מחנך דגול ואיש המעלה מכל הבחינות.

לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

Eretz Hemdah

2 Bruriya St. POB 8178 Jerusalem 91080
Tel: 972-2-5371485 Fax: 972-2-5379626

ארץ חמדה, ע"ר

רח' ברוריה 2 ת.ד. 8178 ירושלים 91080
טל' 02-5371485 פקס: 02-5379626

www.erezhemdah.org info@erezhemdah.org

ניתן לקרוא את הדברים גם באתר האינטרנט

הרב יוני לביא, מנהל מוקד "חברים מקשיבים" לנוער (טל: 1599-5000-54 בכל ערב, ובאחר: makshivim.org.il)
ופעיל ב'לב אבות' - קו יעוץ להורי מתבגרים (טל: 02-9973232 ובאינטרנט levavot.org.il)

שש טעויות של הורים

לפני שאדם מתחיל לנהוג ברכב, החוק דורש ממנו עבור כמה משוכות. עליו לקחת כמה עשרות שיעורי נהיגה, לעבור מבחן בתיאוריה, טסט פנימי, טסט חיצוני (ועוד אחד... ועוד אחד...), ורק אחרי הכשרה ממושכת ויקרה, הוא זוכה לרישיון המיוחל.

דבר דומה מתרחש בכמעט כל תחום משמעותי בחיים, מלבד יוצא מן הכלל אחד. 'חינוך ילדים'. כדי להביא ילד לעולם ולגדל אותו בביתך במשך עשרים שנה, מה שנדרש ממך הוא בעצם... כלום. לא הסמכה ולא תואר אקדמי, לא תעודת בגרות ואפילו לא קורס הורים בסיסי. סומכים עליך שתדע מעצמך לעשות הכול כמו שצריך. שתגיב באופן מדויק וחינוכי על כל סיטואציה, שתדע לכוון את הילד והמתבגר בכל תהפוכות החיים, ושתתמודד בהצלחה עם קשיים, התמרדויות ושאר 'הפתעות' שהוא מכין לך.

מה לעשות שבשטח זה לא כל-כך עובד. נכון שיש דברים שמוטבעים בנו אינסטינקטיבית גם מבלי שלמדנו באופן מושכל, אך למרבה הצער חינוך ילדים אינו ביניהם. זוהי תורה שלימה ועמוקה, שרק נעשתה מורכבת יותר בדור שלנו. כשניגשים לעניין בספונטאניות וסומכים על כך ש"יהיה בסדר" עלולים לעשות טעויות, שהמחיר שאנחנו והילדים שלנו נשלם עליהם – גבוה. רוצים דוגמאות? בבקשה.

* **"רוע, אז מי התחיל?!"** – אחד התחביבים הנפוצים אצל ילדים הוא לריב. אחד התחביבים הנפוצים אצל אחים הוא לבקש מההורים לשפוט במריבות שלהם. אחת הטעויות הנפוצות אצל הורים הוא להסכים לכך. חבל. לא כדאי להתערב במריבות של הילדים. חבל על האנרגיה והטרחה בהקמת ועדת חקירה ממלכתית מי התחיל ומי אשם. כל עוד הם לא מחסלים האחד את השני – תנו להם להסתדר לבד. הניסיון מלמד שב-98% מהמקרים זה יקרה הרבה יותר מהר ממה שהעליתם בדעתכם.

* **"כל הכדורגל הזה הוא שטות אחת גדולה. מסי, שמסי... כולם שם חבורת כלומניקים שהשכל שלהם נמצא בנעליים..."** – גם אם בעינינו הדבר שהילד מתעניין בו אינו חשוב, לא נכון ולא ראוי לזלזל בו ולבטל אותו במחי יד. אם נושא מסוים קרוב לליבו של הילד שלנו, מן הראוי שלא נבזה אותו ונדרוך עליו בהפגנות. יתירה מזאת, הורים הנתקלים בקושי או בבעיה המטרידים את הילד, נוטים לבטל אותם ולהתייחס אליהם כחסרי משמעות, בחושבם שכך יסייעו לילד להתגבר עליהם. זו טעות. נעזור לילד הרבה יותר אם נכיל אותו, נשקף את הרגשותיו וניתן להן מילים, נתחבר באמת אל המקום שלו, אל צרכיו ואל פחדיו, ולא נתבצר במקום שלנו ומשם נחתוך בסכין חדה את מה שיקר לו.

* **"אלף פעמים אמרתי לו לסיים את המשחק במחשב ולגשת להתקלח והוא ממשיך לרבוץ מול המסך כאילו דיברתי אל הקיר"** – באמת פלא איך הורים נבונים ואינטליגנטיים ממשיכים לעשות שוב ושוב דבר שרואים בעליל שאינו עובד... 'למה, גברתי, הגעת לאלף ולא עצרת אחרי 500 או אפילו מאה?! את לא רואה שהשיטה הזו לא עובדת עליו?!'. העיקרון פשוט: לא אומרים לילד דבר יותר מפעמיים. בפעם הראשונה נדון אותו לכף זכות שאולי לא שמע כי היה שקוע במשחק ולא נאמר שוב. אך אחרי שהמסר עבר אין טעם לחזור על עצמנו כמו תקליט שבור (וגם להרים את הקול ולהתחיל לשאוג זה לא דבר שכדאי לאמץ כשיטה). אז מה כן? אחרי פעמיים יש צורך בחישוב מסלול מחדש ושינוי טקטיקה. למשל, לעבור לאקט מעשי כמו לגשת אל המחשב ולכבות אותו ולקחת אותו ביד לכיוון המקלחת. למשל, למחרת לאפשר לו להיות במחשב רק אחרי מקלחת כיוון ש"אני רואה שקשה לך לעצור את המשחק, אז חייבים להתקלח קודם" וכן הלאה.

* **"איזה שטויות מלמדים בבית-ספר היום... המורה הזו פשוט לא יודעת ללמד"** – הצוות החינוכי של בית הספר הוא שליח שלנו. הוא עושה במסירות ובאמונה את מלאכתו, בשכר לא גבוה ותוך התמודדויות יומיומיות לא פשוטות. נכון שאין לו תעודת ביטוח מפני טעויות, אך שגיאה חמורה תהיה לזלזל בו ולרמוס את כבודו בפני הילדים שלנו. איך נצפה שהבן יקשיב מחר במשך שעות לכל מה שמלמדים בבית? אחרי שאביו המלומד אמר ש"המורה מטומטמת" ו"הרב אידיוט"?! אנחנו משלמים שכר לימוד גבוה לבי"ס. חבל שבמו ידינו נוריד את הכול לטמיון. כבוד בסיסי בין ההורים לצוות החינוכי חיוני להצלחת ילדינו.

* **"עד שעה 11 אני רוצה לראות אותך כאן חזרה, אתה שומע?! / סליחה, עם החצאית הזו את לא יוצאת מהבית!"** – לא מעט שיחות חשובות מתקיימות בעיתוי גרוע. המקום הקלאסי הוא ליד הדלת, שניה לפני שהנערה/מצליח להתחמק החוצה בלי שנרגיש בו, ואז נפתחת שיחה עצבנית באווירה לחוצה שהסיכוי שייצא ממנה משהו חיובי זהים לסיכוי להסכם שלום כולל במזרח התיכון בחודש הקרוב. גם אם אתם הכי צודקים בעולם חשוב לבחור בקפידה את הזמן המתאים לדבר עם הילדים, כמו גם את הצורה בה עושים את זה. אם נעשה זאת מספיק זמן מראש ולא בשניה האחרונה ונצליח ליצור אווירה חיובית של קשב וחיבור, גוברים הסיכויים שנשיג את מבוקשנו.

עיקרון חשוב נוסף הוא היחס בין הדברים השליילים לחיוביים. כשמרבית השיחות עם הילד הם סביב המקומות בהם אינו בסדר והנימה כלפיו היא ביקורתית, הוא מתרגל להגיף את הדלתות ולהפסיק להקשיב. חייבים להקפיד שרוב הקשר יהיה סביב הדברים הטובים, החיוביים, המשפחתיים והמשמחים, ואז לצד זה אם מידי פעם תבוא גם אמירה ביקורתית, יש סיכוי שהיא תתקבל.

* **"בתפקיד ראש האופוזיציה..."** – לא פעם הורים חשים תסכול רב כשהם מסבירים לבנם באופן בהיר מפורט איזו עמדה חינוכית, והוא פשוט מתווכח בעקשנות ודוחה טיעון אחרי טיעון שלהם בנימוקים שנראים להם קלושים ועלובים. לא צריך להיבהל וגם לא להתעצבן! לפעמים זה פשוט חלק מן המשחק. ישנם בני נוער שמתאהבים בתפקיד "ראש האופוזיציה". תגידו 'שחור' הם יגידו 'לבן', תציעו 'חס' – הם יתעקשו על 'יקר'. זה לא אומר שהם לא הקשיבו ושלפחות חלק מן הטיעונים שלכם לא חלחלו לליבם. ייתכן שתגלו אותם מצטטים מילה במילה ממה שאמרתם תוך כדי שיחה פרטית שלהם עם חבר. אל תתיאשו ממלאכת החינוך גם אם למראית נדמה שאתם מדברים אל הקיר... באמת, שום דבר אבל שום דבר, אינו יורד לטמיון.

חמדת האנציקלופדיה התלמודית

הפרשה בהלכה

גלות¹

כל ההורג נפש בשגגה - גולה ממדינה שהרג בה לערי מקלט, ומצות עשה היא, ועל בית דין להגלותו, והמצוה נמנית במנין המצות.

גדרה של הגלות הוא בתורת כפרה, שהגלות מכפרת על חטא הרוצח. יש מהראשונים שכתבו שגלות אינה כפרה ממש, ומיתת הכהן הגדול בלבד היא שמכפרת עליו.

דין גלות הוא כדיני נפשות, שאין דנים אותם אלא בבית דין של עשרים ושלושה.

בתחילת משפטם של כל הרוצחים נחלקו תנאים, והלכה שבתחילה אחד הרוצח בשוגג ואחד מזיד מקדימים לברוח לערי מקלט, ובית דין מביאים אותו משם ודנים אותו, מי שלא נתחייב – פטרוהו, ומי שנתחייב גלות - מחזירים אותו למקומו.

כשמחזירים את הרוצח בשגגה לעיר מקלטו מוסרים לו שני תלמידי חכמים, שמא יהרגנו גואל הדם בדרך.

הגולה אינו יוצא מעיר מקלטו לעולם, ואפילו לדבר מצוה, או לעדות ממון ונפשות, ואפילו ישראל צריכים לו, וכן אינו יוצא להציל מיד הגויים, או מיד הנהר, או מן הדליקה ומן המפולת, ואם יצא הפקיר עצמו למיתה.

מיתת הכהן הגדול מחזירה את הרוצח בשגגה מגלותו, לפיכך אמותיהם של כהנים גדולים היו מספקות לרוצחים מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו.

רוצח שמת בעיר מקלטו ונקבר שם, ומת הכהן הגדול, מוליכים עצמותיו לקברי אבותיו.

רוצח ששב לעירו אחרי מות הכהן הגדול, הרי הוא כשאר כל אדם, ואם הרגו גואל הדם נהרג עליו, שכבר נתכפר בגלותו.

ונחלקו תנאים אם הוא חוזר לשררה שהיה בה קודם גלותו, כגון אם היה נשיא, או ראש בית אב וכיוצא, ולהלכה, אף שנתכפר אינו חוזר לשררתו, אלא הרי הוא מורד מגדולתו כל ימיו, הואיל ובאה תקלה גדולה זו על ידו.

בזמן הזה אין גלות נוהגת, שאין עכשיו ערי מקלט ולהיכן יגלה, ועוד שכשם שאין דנים דיני נפשות בזמן הזה, כך אין דנים דיני גלות.

¹ ו', טורי קכב-קלה.

רפואה והלכה

נישואי קרובים

וְהַתְּיַיְחָזֵה מִיִּזְכָּלָה תְּרַצָּה וְיִזְכָּלָה וּמִלִּפְנֵי וְנִעְזָה בְּנֹת עֲלֻפְפוּדָה לְבָנֵי דְרִיָּהֶן לְאִשִּׁים (במדבר לו יא)

מצות חכמים לשאת את בת אחותו [1]. יש אומרים, שהוא-הדין גם בבת אחיו [2]; ויש שמשמע מהם, שדווקא בבת אחותו יש מצווה ולא בבת אחיו [3]. אך כבר כתב ר' יהודה החסיד, שלא לשאת את בת אחיו או בת אחותו

[4], ומרבני דורנו העלו שבזמן הזה אין לשאת קרובי משפחה, כולל בת אחותו, בגלל החשש לסכנת מחלות

תורשתיות בילדים, ושסיכון הצאצאים הוא בגדר של חמירא סכנתא, ויש להימנע מזה [5]; יש מי שכתב, שאם כוונתו לשם שמים – מותר, ורק אם כוונתו לשם יופי או ממון, ראוי לחשוש בזה, כי חמירא סכנתא מאיסורא [6]; ולעומתם יש מי שכתב,

שדווקא בדורות האחרונים רואים שאין סכנה בנישואי קרובי משפחה אם המדובר באנשים בריאים [7].

בשנים האחרונות יש ירידה משמעותית בשיעור נישואי קרובים בעולם (פחות מ-5%), אך יש מקומות גיאוגרפיים מוגדרים שבהם עדיין שיעור נישואי קרובים הוא גבוה מאד, למשל בין הערבים במדינת ישראל שיעור נישואי הקרובים בשנות ה-90 של

המאה ה-20 היה 44.3%, ושיעור זה נמצא בין הערבים הפלשתיניים באותה תקופה. יש כפרים ועיירות נידחים בסין, שבהם מגיע שיעור נישואי הקרובים לכדי 90%.

מבחינה מדעית-אפידמיולוגית שוררת מחלוקת בין החוקרים על שיעור המחלות הרצסיביות בנישואי קרובים בהשוואה

לנישואין בין אנשים שאינם קרובי משפחה. יש שהוכיחו שכחות-יתר משמעותית במחלות רצסיביות בין נישואי קרובים

בהשוואה לנישואין של אנשים ללא קרבה משפחתית; לעומתם יש שחישבו שהסיכון ללידת וולד עם נכות משמעותית בנישואי בני-דודים ראשונים הוא נמוך מאד. ממחקרים שונים עולה כי משתנים שונים משפיעים בצורה שונה על שיעור התחלואה של

צאצאים להורים שהם קרובי משפחה: דרגת הקירבה המשפחתית בין בני הזוג – ככל שהקירבה גדולה יותר כך גדל הסיכון לולדות. למשל, נבדקו קירבות מסוג דוד-בן אח, בני דודים-ראשונים, בני-דודים מרוחקים פעם אחת, ובני דודים שניים;

נוכחות מחלות רצסיביות באותן משפחות – על סמך מחקרים חדישים בתורשה ניתן לומר כי הסיכון למחלה גנטית בנישואי בני-דודים ראשונים הוא נמוך מאד, אם אין סיפור של מחלות תורשתיות באותה משפחה; מחלות גנטיות שונות מושפעות

באופן שונה על ידי נישואי קרובים.

מקורות והערות

- [1] יבמות סב ב; רמב"ם, איסורי ביאה ב יד; רמ"א אבהע"ז ב ו; [2] רמב"ם שם; רמ"א שם; רשב"ם בתוס' יבמות סב ב ד"ה והנושא; [3] רש"י יבמות סב ב ד"ה והנושא; ר"ת בתוס' שם. וראה באוצה"פ סי' ב אות מב; [4] צוואת ר' יהודה החסיד, אזהרה כב, וכן משמע מס' חסידים סי' תעז. וראה בזה – שו"ת נובי"ת חאהע"ז סי' עט; שו"ת דברי חיים, ח"א חאהע"ז סי' ח; שד"ח, מערכת חתן וכלה, אות ה; מקור חסד לר"ר מרגליות על צוואת ר' יהודה החסיד שם, אות לב; שו"ת יביע אומר ח"ב חאהע"ז סי' ז אות ח-יא; אוצה"פ סי' ב אות מא; [5] שו"ת באר משה ח"ו סי' קנט-קס; הגרש"ז אויערבאך, הובא בנשמת אברהם חאהע"ז סי' ב אות א; שו"ת ציץ אליעזר חט"ו סי' מד; [6] שו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' תשלז; [7] שערי הלכה ומנהג ח"ד סי' כד.

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ב)

France

צרפת

אייר תשנ"ב

שותפות עם גויים בחברה הפועלת גם ביום-טוב

שאלה

יהודי שהינו עובד בכיר בחברה, קנה באופן סמוי חמישים ואחד אחוז מהבעלות על החברה. החברה אינה עובדת בשבתות, אולם בימים טובים החברה עצמה ממשיכה לעבוד. האם צריך למכור באותם ימים את חלקו לגוי, והיכן אפשר להשיג חוזה מכירה מעודכן לימינו?

תשובה

נפסקה הלכה בשו"ע¹ שמותר לתת לגוי מעות שיתעסק בהן אף בשבת, וחולק עמו ברווח. משמעות הדבר, שאף על פי שנעשה מסחר בכספו של יהודי בעצם יום השבת, הרי הואיל והפעולות נעשות על ידי גוי והוא המחליט בסופו של דבר, כיצד להשקיע ולסחור, ואין ליהודי כל אחריות או קשר להפעלת העסק בשבת או ביו"ט, יש לראות כעסק שבו הגוי הינו הבעלים. במקרה המתואר בשאלתך ומתוך הנתונים שהנך מציג בפנינו, ניתן להבין שהיותך שותף בחברה איננו מתבטא בסמכות של ניהול בפועל אלא רק בייעוץ מבחוץ, וגם אין הדבר ניכר שהשואל הינו שותף בבעלות, ושעות השהייה שלו במשרדי החברה אינן קבועות וממוסדות, אלא הן אקראיות, בבחינת מבקר לעת מצוא (הגם שהוא חייב להתמיד בנוכחותו ואולי אף להיות נוכח לעתים קרובות, אך הוא הקובע בזה), וכאמור, סמכות ההחלטה הסופית בפעולות העסקיות איננה שלו - אז יש להתייחס לכך כפסקו של השו"ע הנ"ל, ואין צורך בחוזה שותפות מיוחד, ומה שהגויים עובדים בחגים - אדעתא דנפשיהו קעבד². אם אין כל התנאים הנ"ל מתקיימים, וכגון שבעלותו נותנת לו את סמכות ההחלטה, כיצד לסחור ולהשקיע וכדו', כי אז צריך לערוך חוזה מוסכם (כתוב) לחלוקת רווחים, כך שהגויים בלבד יקבלו את הכנסות החג, והוא יקבל את רווחי היומיים שאחרי החג (בהתאם למספר הימים), וכפי שכתב הגאון ר"מ פיינשטיין זצ"ל הצעת נוסח לשטר שכזה³.

¹ שו"ע אורח חיים סי' רמה, ד.

² "אגרות משה" אורח חיים ח"ד סי' נד, וראה ב"מראה הבזק" (ח"א תשובה לו; מב 3 במהדורה הראשונה).

³ "אגרות משה" אורח חיים ח"ד סי' נו, מובא ב"מראה הבזק" ח"א תשובה לו; לו 6 במהדורה הראשונה.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

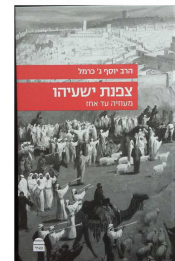
גם אני מאשר:
הרב שאול ישראלי

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה" הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרי, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד. זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

חדש - "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בבואו לבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

מתפללים לרפואתם השלימה של
אלחנן בן עדינה
אורית בת מרים
בתוך שאר חולי עם ישראל